

125 1892–2017
VUOTTA

SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

Suomen Eläinlääkäriyhdistys täyttää 125 vuotta

Eläinlääkäriyhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja

Vuonna 1835 syntynyt Oscar Löfman valmistui Helsingin yliopistosta filosofian kandidaatiksi keväällä 1877. Sitten hän aloitti eläinlääkäriopinnot Tukholmassa. Joskus jo matka sinne oli seikkailu.

Teksti ja kuva: Katri Helminen

Löfmanin loppututkinnon kanssa oli käydä hullusti, sillä talvi oli poikkeuksellisen kylmä eivätkä laivat päässeet Suomesta Ruotsiin edes jäänmurtajan avustuksella. Löfman oli tullut kotiin joulukuksi ja näytti siltä, ettei hän pystyisi osallistumaan tärkeisiin tentteihin. Ainoa keino päästä Tukholmaan oli mennä jäätyneen Ahvenanmeren yli hevosella ja kävelemällä.

Mies pääsi Tukholmaan ajoissa ja valmistui kesällä 1881. Hän oli kahdeskymmenesneljäs Suomessa laillistettu eläinlääkäri, mutta elävien kirjoissa heitä oli tuolloin vain 13. Suurin osa eläinlääkäreistä toimi läänineläinlääkäreinä, ja myös Löfman nimitettiin pian valmistumisensa jälkeen hoitamaan ensin Viipurin ja myöhemmin Kurkijoen läänineläinlääkäriin virkaa. Samalla hän sai hoitaakseen Kurkijoen maamiesopiston eläinlääkäriopettajan tehtävät.

Läänineläinlääkärit tekivät paljon virkamatkoja selvittääkseen ja torjuakseen alueensa eläintauteja. Muun muassa raiivotauti, pernarutto ja räkätauti työllistivät Oscar Löfmania. Yksi virkamatka saattoi

kestää jopa kaksi viikkoa, ja matkanteossa välttämätön järjestelmä oli kestiekievarilaitos. 20–30 kilometrin välein oli laitokseen kuuluvia kestiekievareita, joista sai ruokaa, majoitusta sekä hevosen kuskeineen.

Rutiinit kantapään kautta

Tosin laitoksen tarjoamat palvelut olivat usein heikkolaatuisia, ja siksi Löfmanilla oli mukanaan omat eväät. Mies oppi kantapään kautta pysymään loitolla talojen sängyistä, sillä ne kuhisivat syöpäläisiä. Niinpä hän nukkui lattialla kääriytyneenä omiin varusteisiinsa. Lisäksi hän teetti hevosten vedettäväksi omat karrut ja reet, joilla oli mukavampi taittaa matkaa kuin kievarin kiikkerillä kulkupeleillä. Paikotellen tiet olivat niin huonokuntoisia, että karrut piti jättää kestiekievarin pihaan ja jatkaa matkaa ratsain.

Virkamatkojen lisäksi Löfmania työllistivät laaja yksityispraktiikka, monien valtionkomiteoiden jäsenyys ja Kurkijoen maamiesopiston opettajan tehtävät. Myös eläinlääkärien ammattikunnan yhteiset asiat veivät hänen aikaansa. Ahkera mies ryhtyi muutaman kollegansa kanssa

puuhaamaan maan eläinlääkäreille omaa yhdistystä, jonka avulla nämä saisivat äänensä paremmin kuuluville kuin kukin yksinään. Syksyllä 1892 lausuttiin Suomen Eläinlääkäriyhdistyksen syntysanat, ja Oscar Löfman valittiin yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Mies hoiti puheenjohtajan tehtävää kymmenen vuotta, minkä lisäksi hän toimitti vuosina 1897–1900 Eläinlääkärilehteä.

Opetustyötään varten Löfman kirjoitti useita oppikirjoja, sillä opiskelijoille ei ennen hänen kirjojaan ollut saatavilla kansantajuisia, eläintauteja käsittelevää kirjallisuutta. Samalla kun Löfman kirjoitti oppikirjoja, hän kehitti kollegojensa avustuksella suomenkielisiä eläinlääkinnän alan ammattitermejä ja toi laatimansa listat Eläinlääkäriyhdistyksen hyväksyttäväksi. Ensimmäisen kerran tällainen lähes tuhat sanaa sisältävä lista hyväksyttiin yhdistyksen kokouksessa vuonna 1897, ja osa Löfmanin keksimistä suomenkielisistä eläinlääketieteen termeistä on vieläkin käytössä.

Oscar Löfman oli aikansa johtavia eläinlääkäreitä, joka monien töidensä

Oscar Löfman kuoli vuonna 1907, mutta Eläinlääkäriyhdistys maalautti hänen muotokuvansa vasta vuonna 1956, lähes 50 vuotta miehen kuoleman jälkeen. Siksi taiteilija Teodor Schalin joutui käyttämään kuvan mallina Eläinlääkärimatrikelissa julkaistua valokuvaa.

ohella käynnisti Eläinlääkäriyhdistyksen toiminnan ja oli hajallaan olevan ammattikunnan koossapitävä voima. Kun Löfman kuoli vuonna 1907, Eläinlääkäriyhdistys kunnioitti miehen muistoa pystyttämällä hänen haudalleen Kurkijoen kirkkomaalle hautapatsaan.

Aikaansaapa läänineläinlääkäri Löfman teki myös yksityispraktiikkaa, oli mukana valtiokomiteoissa ja opetti maamiesopistossa. Hän perusti muiden kanssa alalle yhdistyksen ja loi alan termistöä.

© KUVASTO 2016, KUVAAJA KATRI HELMINEN

Kannessa

Suomen ensimmäisen eläinklinikan perusti 23-vuotias, Berliinissä opiskellut eläinlääkäri Artur Bärlund (1869–1912) Helsinkiin vuonna 1892. Vuosi oli sama, jolloin Eläinlääkäriiliiton edeltäjä Eläinlääkäriyhdistys syntyi. Bärlundin energia riitti eläinklinikan pyörittämisen lisäksi myös Eläinlääkäriyhdistyksen luottamustoimien hoitamiseen. Hän oli yhdistyksen ensimmäinen sihteeri ja Eläinlääkärilehden ensimmäinen toimittaja.

Klinikan nimi oli Helsingin eläinklinikka ja se toimi osoitteessa Siltasaarencatu 10. Klinikkatiloissa olivat eläinten käsittelytilat, leikkaussali, kengityspaja, vauvuvaja, sairastallit, koirien sairastilat, rehukeittiö sekä asunnot talonmiehelle ja talliapulaiselle. Talonmiehen ja talliapulaisen lisäksi Bärlundin kanssa työskenteli kaksi eläinlääkäriä sekä tarvittaessa myös Bärlundin vaimo Lydia. Avioliitto ja työoveruus Lydia-vaimon kanssa katkesi kuitenkin jo vuonna 1897, kun nuori äiti kuoli pian pariskunnan toisen lapsen syntymän jälkeen.

Potilaina klinikalla oli enimmäkseen hevosia. 1800–1900-lukujen vaihteessa Helsingissä oli suuri tarve hevosia hoitavalle eläinklinikalle, sillä ennen autojen aikakautta kaupungin kaikki tavara- ja henkilökuljetukset ajettiin hevosilla. Kuitenkin klinikalla hoidettiin hevosten lisäksi yllättävän paljon myös koiria. Tässä 1910-luvulla otetussa kuvassa koiranpennut saavat höyrytyksenä annettavaa lääkitystä.

Helsingin eläinklinikka ei menestynyt taloudellisesti, vaan se meni konkurssiin vuonna 1900, vain kahdeksan vuot-

ERIC SUNDSTRÖM, HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Suomen ensimmäinen eläinklinikka.

ta perustamisensa jälkeen. Klinikan toiminnan käynnisti uudelleen vuonna 1901 Uudenmaan läänineläinlääkäri Gustaf Lundgren. Hän kuitenkin kuoli vain muutama kuukausi klinikan oston jälkeen. Sen jälkeen klinikkaa ryhtyi johtamaan Helsingin piirieläinlääkäri Allan Höijer. Hänen turvanaan oli vakituinen virka, jonka ohella hän harjoitti yksityispraktiikkaa klinikallaan ja sai sen menestymään taloudellisesti. Klinikan kannattavuutta paransi myös se, että vastavalmistuneiden eläinlääkärien tapoihin kuului palkaton harjoittelu siellä.